

delig Gaard blev der forbrugt 6 Tdr. Brændevin om Aaret. Jeg vil sige, at den Gaardmand kom til at betale 10—20 Gange saa meget som de Husmænd, der arbejdede for ham. Det er maaske ikke saaledes Landet over, men i den største Del af Landet tror jeg virkelig, at det forholder sig saaledes, som han forklarede. Naar han forklarede, hvorledes det var muligt at bruge 6 Tdr. om Aaret, saa forklarede han det derved, at det er ikke blot den faste Besætning, der faaer sin Snaps, men ogsaa de løse Dagleiere, der leve paa deres egen tørre Kost, fik deres Snaps af deres Husbønd. Det er vist ikke blot der, at det sker, men det er vist Tilfældet i en stor Del af Landet; men deraf følger — det er jeg overbevist om — at en Stat paa Brændevin vil ikke i ringere Maal, men tværtimod i langt højere Grad blive baaren af de Besiddende paa Landet end af de Besiddelsesløse. Jeg tror altsaa, at man ikke af disse Grunde kan kalde det for en høit uretfærdig Stat, saaledes som det blev udtalt af det ærede Medlem fra Njøge (Hørup), idet han sagde, at det i og for sig var en uretfærdig Stat, en Stat, som nærmest gik ud paa at staafe Statskassen Indtægt, og uden for det havde den egentlig ingen Berettigelse. I al Almindelighed, om jeg saa maa sige, rent theoretisk, dogtrinært set er der meget Rigtigt deri; men ved Siden af, at Staten har det Maal at staafe Statskassen Indtægt, har den ogsaa adskillige andre Egenstaber og blandt Andet den, at den desværre hæmmer Et og Andet. Men saa har det ogsaa Betydning, hvad det er, den hæmmer. Jeg kan sige, at vi kunne gaa til den bedst mulige Bestatningsform og i det Hele taget i den Retning gaa temmelig vidt, og dog maa man vide, at ogsaa der kunne vi lægge Staten saaledes, at vi derved gjenne Formuerne bort samt holde fremmede Formuer borte, og det er ikke til Gavn for Samfundet. Vi kunne overdrive Bestatningen saaledes, at vi derved lamme det økonomiske Liv; men jeg vil samtidig sige, at der er en Retning, hvor vi kunne gaa ikke saa lidt videre. Man kan gennem Skatter hæmme Folkets fysiske Udsvilling, men det er det Sidste, jeg vil være med til. Saa kan man hæmme Luxus. Det vil jeg gjerne være med til, men jeg vil allerhelst være med til de Skatter, som hæmme det mindre Gode, og det gjør denne Stat efter min Mening. Men jeg er i det Hele taget bunduenig i den Betragtning, som det ærede Medlem fra Njøge gjorde gjældende, og som han særlig præciserede derhen, at det er ubilligt — jeg tror, han sagde — uretfærdigt, at den, der drikker Brændevin, skal betale mere end Naboen,

som ikke drikker Brændevin; det Modsatte var der snarere Grund til; thi den, der drikker Brændevin, har af den Grund mindre Raad dertil end den Anden. Jeg er bunduenig med denne Udtalelse, men den forbauser mig slet ikke, jeg kjenner den saa overmaade godt. Denne Udtalelse binder i det Samme, som naar det hedder, at den slittige og den dovne Arbejder skulle have lige meget for deres Arbejde. De to Betragtninger bunde i det Samme. Det var ligesom denne Betragtning endog blev tilspidset i den Retning, naar det sagdes, at den, der drak Brændevin, snarere skulde betale mindre i Skat end den Anden, og selvfølgelig kan den anden Udtalelse ogsaa tilspidset ved at man siger, at den Dovne skulde have mere i Betaling for at have Noget at more sig for i Fritiden; den Slittige havde jo sit Arbejde at glæde sig over! Dette er en Betragtning, som gaar samme Vej, og jeg er lige uenig med begge. Hvorledes jeg nu end ser paa denne Stat, saa kan jeg ikke sige Andet, end at den har min fulde Sympathi, og jeg vilde meget ønske, at den maatte komme ud i Livet, jeg finder den i højeste Grad retfærdig. Det Gnefte, der efter min Mening kunde være Grund til at være uenig om, og som jeg havde ventet, at Striden egentlig skulde dreie sig om, er, hvorledes den skulde anvendes, men det kom man meget lidt ind paa. De Enkelte, der kom ind derpaa, yttrede, at her ikke forelaa et Grundlag i den Henseende, der kunde føre denne Stat igjennem. Der blev dog imidlertid sagt, at hvis vi skulde kunne blive enige om Staten, saa maatte det blive paa Basis af, at hvad den indbragte, blev kompenseret ved Tolden. Atter denne Betragtning er jeg uenig i. Jeg kan for mit Vedkommende gaa med til, som den ærede Finansminister har sagt, og som ogsaa staar i Lovforslaget, at en Del af dette Beløb bliver anvendt til Toldkompensation, og da særlig paa saadanne Artikler, som kunne lette Forbruget hos de mindre Bemidlede, som ere med til at betale denne Stat; men jeg vilde for mit Vedkommende ønske, at man ikke gik for vidt i saa Henseende og ogsaa anvender den til andre Ting. Jeg kan i det Hele taget ikke være med til denne Tvæen mod vor indirekte Toldbestatning. Den Betragtning kom først frem hos det ærede Medlem fra Vedby (Tauber) og blev nærmere præciseret af det ærede Medlem fra Beringe (H. Holm) derhen, at det, vi, naar vi kom ind paa Tolden, særlig maatte passe paa, var, at vi fik Noget af vor indirekte Skat bort. Jeg for mit Vedkommende mener, at det ingenlunde er Noget, som særlig ligger for heri Landet. Jeg mener for det